

Thomas Hopko

CREȘTINISMUL
și
ATRAȚIA PENTRU
PERSOANELE DE
ACELAȘI SEX

– o perspectivă ortodoxă –

EDITURA THEOSIS

Comenzi online: www.theosis.ro

Comenzi prin e-mail: office@theosis.ro

Comenzi telefonice: 0770 111 916

© **Editura Theosis** 2024 pentru prezenta ediție

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Hopko, Thomas

Creștinismul și atracția pentru persoanele de același sex : o perspectivă ortodoxă / Thomas

Hopko ; cuv. înainte de Mihail Neamțu ; trad. de Marian Rădulescu. - Oradea : Theosis, 2024

ISBN 978-606-95476-5-6

I. Neamțu, Mihail (pref.)

II. Rădulescu, Marian (trad.)

2

Traducerea s-a efectuat după

Thomas Hopko,

Christian Faith and Same Sex Attraction – Eastern Orthodox Reflections © 2006, Conciliar Press

Redactor: Virgil Baidoc

Tehnoredactor: Paula Cionca

TIPĂRIT ÎN ROMÂNIA

Thomas Hopko

CREȘTINISMUL
și
ATRAȚIA PENTRU
PERSOANELE DE
ACELAȘI SEX

– o perspectivă ortodoxă –

Cuvânt înainte de
MIHAIL NEAMȚU

Traducere de
MARIAN RĂDULESCU

THEOSIS

2024

Cuvântul înainte al autorului

CĂȚIVA PRIETENI M-AU CONVINS să nu scriu niciun cuvânt introductiv pentru cartea de față. Argumentul lor era că textul trebuie să vorbească de la sine nu doar despre convingerile mele, ci și despre intențiile și speranțele care m-au determinat să-l scriu.

Prietenii mei de la Conciliar Press m-au rugat să scriu această carte. Le mulțumesc pentru sprijinul lor atunci când, cu mintea și cu inima, simțeam că nu îi fac față. Îi mulțumesc, de asemenea, Pr. Michael Gillis pentru munca de editare a materialului elaborat pe care l-am adunat, precum și pentru sugestiile sale în vederea îmbunătățirii textului. Le mulțumesc în mod special prietenilor care au citit cartea pe când era încă în manuscris și i-au adus o serie de critici și sugestii. Se știu bine cine sunt și sunt sigur că mai știu și cât le sunt de recunoscător pentru răbdarea, onestitatea și dragostea lor. Le mulțumesc și altora care nu mă cunosc, sau mă cunosc prea puțin, dar ale

căror cuvinte și scrieri pe această temă le port mereu în gând.

Aceste modeste reflecții nu sunt nici pe departe exhaustive sau definitive. Nădăjduiesc însă că vor fi de folos, spre slava lui Dumnezeu și binele fiecăruia.

Pr. Thomas Hopko
La sărbătoarea Înălțarea Sfintei Cruci
Septembrie 14, 2005

Cuvânt înainte

Prozelitismul homoerotic și limita prieteniei

*„The expense of spirit
in a waste of shame
Is lust in action.”*

William Shakespeare

Sonetul 129

Neutralitatea modernă

La mijlocul secolului XX, ofițerii naziști au deschis porțile cuptoarelor de la Auschwitz nu doar evreilor, polonezilor, țiganilor, disidenților creștini, ci și bărbaților și femeilor presupuși sau declarați homosexuali.

În mod aprioric, extrema dreaptă a decis că acești oameni, chiar dacă discreți în comportament, erau inapți pentru chemările înalte ale istoriei germane. Sunt și astăzi oameni care cred în „soluția finală” a exterminării – invocând literal episodul Sodomei, socotind că membrii acestei categorii de oameni sunt incapabili de inteligență, hărnicie sau devotament în slujirea unor

cauze nobile pentru viața cetății. Totuși, istoria îi contrazice pe sceptici. De la înțeleptul Socrate (471–399 î.e.n) până la conservatorul Allan Bloom (1930-1992)¹, din timpul lui Oscar Wilde (1854-1900) sau către veacul nefericitului Arthur Rimbaud (1854-1891), existența prieteniiilor homosexuale n-au împiedicat excelența artistică ori superlativul gândirii. Este totuși dificil, dacă nu cumva stupid să afirmi că fără bisexualitatea împăratului Alexandru cel Mare (356-323 î.e.n.), Mediterana și Orientul apropiat n-ar fi avut parte de cuceririle științifice ale elenismului. Homosexualitatea nici nu suprimă, dar nici nu oferă garanția civilității ori a geniului poetic, filozofic sau militar. Modernitatea occidentală a avut deci temeieri să suspende discriminarea juridică a cetățenilor cu alte preferințe sexuale decât cele ale majorității (prevăzută de faimosul articol 200 al Codului penal al României socialiste).

Stigmatizarea socială a unui homosexual *qua* homosexual nu poate găsi justificări din perspectiva unei etici care recunoaște caracterul inalienabil al libertății de asociere. Aceasta nu înseamnă că dezacordul față de practica și prozelitismul de tip homosexual nu poate fi exprimat articulat, inteligent și tăios.²

---

¹ De cu totul alt caz este cel al lui Michel Foucault în varianta istoriei subiective oferită de fostul amant David Macey, *The Lives of Michel Foucault*, Londra, Vintage Press, 1993.

² Robert H. Bork, *Slouching Toward Gomorrah: Modern Liberalism and American Decline*, Regan Books, 1996.

În rândurile de mai jos voi încerca să răspund la câteva întrebări: (1) care este raportul public-privat în relația pe care homosexualul contemporan o întreține cu sine? (2) ce este și ce nu este prozelitism *gay & lesbian*? 3) cum poate fi înțeles discursul cultural postmodern despre homosexualitate? 4) cum reacționează sfera politicii (ministerele guvernamentale, parlamentul, etc) la provocările aduse de limbajul auto-victimizant al minorităților sexuale? 5) ce are de spus creștinismul tradițional despre această problematică și ce principii teologice subîntind punctul de vedere al Bisericii ortodoxe?

Febra postmodernității

Marcată de etosul revoluționar și de ideologia progresului, postmodernitatea contestă neutralitatea poziției modernilor. E prea puțin! Suntem chemați să recunoaștem contribuția esențială la diversitatea culturală a lumii pe care o aduc operele literare și științele sociale conduse în cheie homoerotică. Potențiale homofobii sunt denunțate pretutindeni în operele clasicilor. Dialogul fratern între Ghilgameș și Enkidu, dragostea dintre Ahile și Pericle, prietenia lui David pentru Ionatan, iubirea lui Iisus pentru apostolul Ioan – toate marile drame ale afecțiunii trebuiesc filtrate prin hermeneutica suspiciunii. Nicio religie cu rădăcini ancestrale – mai cu seamă religiile Cărtii – nu scapă deconstrucțiilor universitare.

Vaste congregații academice participă la rescrierea istoriei culturale a Occidentului, din care Platon (428-347 î.e.n.), Cicero (102–43 î.e.n) ori Sf. Pavel (†67 e.n.) ies vinovați pentru introducerea noțiunii de „păcat împotriva naturii.”³ Homosexualitatea ajunge să fie descrisă nu doar ca înclinație liberă a subiectului, ci drept rezultat al unei predestinări absconse. Biologia și genetica conșură la producerea unui nou discurs în care minoritarii varsă lacrimi iar majoritățile întind batista.

Linia „idealistă” citată aici subscrie unei ontologii care acceptă distincția fundamentală între nobil și abject, între sus și jos, între esențial și derizoriu, între veșnicie și lucrurile pasagere. În antichitate au existat valori mai puternice decât „identitatea sexuală” (de altfel, cel mai jos numitor comun pe care îl împărtășim cu animalele). Apartenența la familie, la un trib, la o cetate (cetățenia ateniană sau romană, de pildă),

---

³ Nu peste mult timp, viitori studenți ai filozofilor deconstrucției (în genul lui Michel Onfray) vor face etimologia lui Epicur (341-270 î.e.n) și, în limba română, vor crede că e vorba probabil despre pederastie. Departe de-a fi fost un apologet al plăcerilor vulgare, exhibate în stradă, filozoful din Samos a predicat – spre ciuda epigonilor săi – frugalitatea lipsită de suferință (*aponia*), dar nu și o existență fără *pathos* (între altele, prietenia). Epicur a arătat în numeroase rânduri că o viață atinsă de plaga exceselor alungă liniștea (*ataraxia*) și aduce înapoi tulburarea și durerea. Nu întâmplător, Epicur a atras atenția unui autor ca Friedrich Nietzsche. Pentru alte detalii vezi Eugene O'Connor, *The Essential Epicurus*, Prometheus Books, New York, 1993.

slujirea unui panteon – toate acestea deschideau un anumit tip de universalitate. Nici primii moderni n-au socotit că sexualitatea poate fi sursa unei identități subiective, socotind că resursele noastre de umanitate și dumnezeire trebuiesc căutate în altă parte.

Dincolo de bibliografia subiectului – vastă și care ar merita parcursă în altă parte – revine aceeași întrebare: există o natură umană cu o vocație aparte, pentru care omul trăiește „întru mister și revelație,” sau mai degrabă subiectul reprezintă – cu toate ale sale – un construct cultural, oricât gata să fie despachetat? Cât de departe poate avansa modernitatea în disocierea sexualității de reproducere? Ce răspuns vom oferi noilor generații de copii născuți dintr-o femeie lesbiană cu donor de spermă anonim pe rol de tată?

Revoluția permanentă

Pentru că pune idealul egalității abstracte deasupra idealului libertății, socialismul preferă relativismul. De la judecăți individuale se trece la raționamente colectiviste. Imputând heterosexualilor culpa nerecunoștinței (un fapt simbolic pentru hegelienii de dreapta, dar pentru marxistii de stânga o vină compensată numai prin lichidități financiare), activiștii curcubeului („diversity trainers”) cer egalitate în termenii discriminării pozitive (modelul fiind cel adoptat în campaniile anti-rasiale: *affirmative action*). Statul, cu alte cuvinte, tre-

buie să intervină mereu pentru a îndepărta pericolul (adesea imaginar) al persecuției foștilor marginali.

Un caz flagrant care indică excesul de reglementare partizană în favoarea noii ideologii îl reprezintă Marea Britanie. Cunoscută multă vreme ca spațiu privilegiat al conservatorismului (monarhie, exceptionalism insular, etc.), această țară a adoptat printr-o hotărâre a Înaltei Curți de Justiție legislația privind adopția „nediscriminatorie” de copii. Începând cu anul 2002, primul-ministru Tony Blair a încurajat adopția de copii din partea *tuturor* cuplurilor înregistrate legal (ca familii sau „parteneriate”) – homosexuali și heterosexuali, deopotrivă. De ce ar mai conta diferențierea între partenerii homosexuali și cuplurile heterosexuale care adoptă copii, atunci când figura „tatălui” sau a „mamei” este perfect estompată de gesticulația ubicuă a birocrăților statali?

În 2006, așa-numitul „Equality Act” a obligat fundațiile caritabile ale Bisericii Romano-Catolice din Marea Britanie să accepte noua politică guvernamentală, fapt care contravine principiilor morale ale creștinismului tradițional (abandonate în mare parte de comunitatea anglicană). Libertățile dobândite de minoritățile sexuale restrâng libertatea religioasă.⁴

⁴ Un alt caz îl reprezintă cazul dezbătut de Curtea supremă a Statului California, chemat să decidă asupra legitimității refuzului inseminării artificiale a unei lesbiene de către un doctor din San Diego, a cărui confesiune religioasă îi interzice asemenea practică. Despre

În luna aprilie 2008, dioceza din Nottingham⁵ a fost obligată să își închidă activitățile legate de adopții, fiind obligată să ia această măsură de legislația statului. Toate celelalte fundații devotate cauzei copiilor orfani din diocezele romano-catolice din Marea Britanie au fost obligat ca până la sfârșitul anului 2008 să aleagă între auto-suspendare și transformarea într-o instituție seculară. Unul din statele europene (cunoscut drept statul dădacă, *nanny state*) renunță așadar nu doar la principiile eticii creștine, ci chiar și la motivație economică pentru care a sprijinit în mod tradițional demografia pozitivă (necesară în contextul crizei pensiilor și al îmbătrânirii societății, etc.) cu ajutorul investiției în familiile heterosexuale, pe care le-a încurajat ca celule reproducătoare.

Tot în Marea Britanie a apărut propunerea ca profesorii de liceu să nu mai folosească expresia „mamă” și „tată” (*mum and dad*) din pricina discriminării implicite. În schimb, barurile *gay & lesbian* pot primi din partea primăriilor orașelor emancipate cât mai multe licențe de funcționare în centrele istorice urbane, slujind astfel idealul multiculturalismului. Clipuri orgasmice și filme *LGBT* sunt promova-

---

aspectele americane ale acestei dezbateri, vezi Marc D. Stern, „Same-Sex Marriage and the Churches,” în Douglas Laycock, Anthony R. Picarello, Jr., and Robin Fretwell Wilson (eds.), *Same-Sex Marriage and Religious Liberty. Emerging Conflicts*, Rowan & Littlefield, New York, 2008, p. 1-58.

⁵ Simon Caldwell, „Gay rights law forces diocese to end adoption work,” *The Catholic Herald*, 28 Aprilie 2008.

te din bugetul UE în timp ce asociațiile catolice sau ortodoxe descoperă restricții serioase în lista criteriilor de eligibilitate pentru fondurile de „cultură contemporană.” La secția *miscellanea* găsim în librăria cărți pentru copii cu teme homosexuale, „un sărut public pentru diversitate,” construirea de puncte sanitare cu specific, locuri în cimitire *homo*, etc. În grădinițe și școli educația sexuală începe foarte devreme iar discursul despre Făt-Frumos și Ileana Cosânzeana este suspectat de potențială homofobie. Prichindeii află că „anything goes” atâta vreme cât plăcerea este garantată. Cu sau fără perdea, în Occident se predau tehnici de masturbare și sex oral doar pentru că ele provoacă o anume satisfacție. Este stimulată precocitatea sexuală la vârste profund vulnerabile, când idila se poate transforma rapid în traumă.

Consumată odinioară într-un domeniu strict privat, homosexualitatea occidentală este acum exhibată cu ostentație într-o sferă publică unde războaiele culturale nu pot fi arbitrate decât prin decizii de ordin juridic și politic.

Politizarea intimității

După toată această gălăgie vesel-tropicală îți dorești o ploaie lungă și curățitoare. Horia-Roman Patapievici a indicat deznodământul metafizic al acestei încrâncenări: „rezultatul este nu doar că relația intimă cu sine a omului recent devine tot mai oficială, dar acesta pierde din ce în ce mai mult controlul asupra propriei

interiorității.”⁶ Deși lipsit de orice simpatii pentru estetica gay, remarcă abandonul cadrului romantic dintr-o nuvelă precum *Moarte la Veneția* de Thomas Mann (1875-1955). O miză strict subiectivă – tema, eventual, a unei reverii literare – cedează locul aventurii politice. Sloganul *gay pride* evacuează orice posibil mister al intersubiectivității.

Coregrafiate într-un stil kitsch și decadent, paradele estivale fac din „prietenia” homosexuală subiect de negociere electorală.⁷ ONG-uri vocale exercită un *lobby* intens pe lângă parlamentari și curțile de justiție pentru a obține privilegii prin apelul la precedent. State de persuasiune

⁶ H.-R. Patapievici, *Omul recent*, Editura Humanitas, București, 2004, ediția a III-a, p. 366.

⁷ Niciodată carnavalul gay nu seamănă cu manifestările sociale de tipul grevei sindicatelor, care înfățișează mereu o suferință autentică (și, într-un sens, tragică). Estetica protestului proletar propune defilarea mută, demnă, într-o costumație sumbră, cu rare excepții „mic-burghez.” În contrast, paradele gay încalcă ultragiază sistematic normele clasice despre „bunele moravuri,” emulând frescele pornografice din lupanariile de la Pompei sau Herculaneum. Între alte experiențe personale inavuabile legate de odiseea mea universitară, rețin puternicul șoc înregistrat în chiar centrul istoric al orașului München undeva în primăvara anului 2002. La numai câțiva pași de faimoasa catedrală *Frauenkirche* (sec. XII) din Marienplatz puteam vedea, alături de sute de alți turiști amuțiți, cupluri homosexuale încinse erotic, ziua în amiaza mare, într-un spectacol explicit și dezgustător. Copiii timizi din preajmă, ca și părinții lor adulți priveau consternați la această desfășurare de „eliberare sexuală”, temători ca nu cumva protestul să fie catalogat drept „fascism cultural.”

liberală (de ex. New York) obțin în SUA drepturi suplimentare pentru homosexuali, acestea fiind apoi revendicate cu vehemență în state cu tradiții conservatoare (de ex., Texas). În Europa, olandezii dau tonul pentru ca strigătul „la arme” să fie auzit și la gurile Dunării. În acest fel, Occidentul a ajuns să atașeze cauza homosexualității unei bătălii ideologice cu accente aproape religioase. Stânga trece cu vederea înverșunările islamiştilor, ale iranienilor, să spunem, dar sunt plini de obidă față de societățile tradițional creștine. Președintele Ahmadinejad este invitat la Columbia University pentru a i se reproșa de către studenți discriminarea anti-homosexuală din Iran, față de care situația armamentului nuclear devenise un detaliu anodin. În aceleași timp, o universitate europeană a refuzat accesul unui cleric creștin proeminent pe temeiul conservatorismului științific al acestuia din urmă. Franco Butiglione a fost concediat pentru opiniile sale private de tip catolic, în timp ce festivalurile gay primesc încurajări explicite din partea membrilor Comisiei Europene. Această „neutralitate” confirmă standardele bizare ale dublei-măsuri din mass-media occidentală: a batjocori imaginea Fecioarei într-un muzeu de artă reprezintă un act de „curaj artistic” (uneori finanțat din bugetul public), în timp ce caricaturile făcute profetului subminează logica multiculturală.

Principiul îngăduință

Am stabilit că nu trebuie să fii *gay* pentru a primi un certificat de creativitate, după cum nici heterosexualitatea în sine nu te face virtuos. Ar fi imposibil de susținut, dintr-o perspectivă personalistă, că omul se reduce la faptele sale exterioare. Pot exista dulgheri, ingineri mecanici, profesori de latină sau medici homosexuali care nu își promovează ideologic agenda. Adoptarea unei perspective creștine nu exclude dialogul inteligent cu cei cu care se întâmplă să împărtășești un dezacord punctual. Biografia privată a lui Piotr Ilici Ceaikovski (1840-1893) nu maculează splendoarea „Spărgătorului de nuci” (op. 71) sau *Concert pentru pian nr. 1 în si bemol minor* (op. 23). Într-o judecată de alt ordin, poți să știi că un coleg sau un prieten cade sporadic în tentația relațiilor extraconjugale exprimându-ți diferendul. Nu este firesc să ascunzi aceluși om faptul că neorânduiala îi aduce vătămare sufletească, suferință și împușinare de har. Aceasta nu înseamnă însă că legăturile de ordin profesional încetează și nici faptul că o veche conversație animată de căutarea adevărului trebuie întreruptă. Sinceritatea îți impune să afirmi public lucruri adverse prozelitismului homosexual (*andromania*, după cum se exprimă *Oracolul din Baalbek*) fără să întrerupi toate contactele cu cei care își declară public sau privat orientarea *gay*. Poți împărtăși alături de homosexualul discret valori politice sau estetice, fără ca dezacordul moral să fie exprimat în limbajul procurorilor staliști. Pro-

testul unui Ion Negoïtescu față de regimul comunist nu îi cauționează faptele inavuabile relatate în *Straja Dragonilor*. Incongruența etică nu poate niciodată trece neobservată din rațiuni circumstanțiale.

Ce anume se afirma într-un orizont al obiectivității științifice? Mai întâi, că această „minoritate sexuală” tăgăduiește „principiul făgăduinței.” Fără întâlnirea dintre bărbat și femeie nu poți vorbi despre dăinuirea peste timp a unor idealuri, slujite prin solidaritate de zeci de generații. Pentru homosexualii religioși, figura patriarhului Avraam și arborele lui Iesei sunt pedanterii narative perfect inutile. Prin recursul grăbit la eprubetă, ei neagă taina germinației naturale și principiul seminal al vieții celebrat în memoria poporului Israel. Fără asistența *in vitro*, lesbienele nu pot trăi, prin chiar datele firii, emoția unei sarcini ori suferința plină de bucurie a nașterii de prunci. Doar prin adopție, homosexualul, trans-sexualul ori travestitul poate ajunge tată sau bunic, mamă ori mătușă. Dacă această stilistică s-ar generaliza la scară universală, am ajunge o națiune de bastarzi iar umanitatea ar cunoaște implozia demografică înaintea crizei ecologice planetare.⁸

Pentru comunitățile care, având un ideal transcendent minimal (definit chiar în termenii continuității biologice), vor să reziste prin repro-

---

⁸ Hugo T. Engelhardt Jr., „Long-Term Care: The Family, Post-Modernity, and Conflicting Moral Life-Worlds,” *Journal of Medicine and Philosophy*, vol. 32 (2007) no. 5, p. 519-536.

ducere trecerii timpului, prozelitismul homosexual reprezintă invitația la suicid. Nu trebuie să fii nici un inginer social neo-malthusian (excesiv îngrijorat față de raportul alimentației publice și fenomenul de suprapopulare) și, nici posesorul unei conștiințe apocaliptice (mereu temător față de iminența diluviului) pentru a accepta, totuși, un asemenea exercițiu de imaginație futurologică.

Răspunsul religios

În sfârșit, creștinismul tradițional definește homosexualitatea drept sodomie (Geneza 19, 5) și socoate această practică un „păcat împotriva firii.” Pentru cititorii Torei și al Talmudului, acest „limbaj ofensator” nu poate fi surprinzător. Cartea Leviticului (18, 22) prescrie pedeapsa capitală pentru această „urâciune” – mai gravă atunci când devine prostituție cultică (Deuteronom 23, 17) – iar un comentator avizat ca Maimonides (*Yad, Issurei Bi' ah* 21.8) consideră lesbianismul o deviere sexuală demnă de flagelare.⁹ Legile lui Noe prescriu aceleași

⁹ Aceeași asprime este reflectată în legislația romană apărută în siajul revoluției culturale orchestrate de împăratul Constantin cel Mare. Valentinian al II-lea (371-392) a condamnat pederastia prin ardererea pe rug. Edictul lui Teodosie cel Mare din 14 Mai 390 (afișat în casa română a Minervei) încurajează tot arderea pe rug a bărbaților prostituți din Roma, angajați într-un prozelitism violent, cu eventuale conotații pedofile. *Mosaicarum et Romanarum Legum Collatio* 5.2.1 (ed. Moses Hyamson, Oxford, 1913): „Cel care din voia proprie violează (*stupraverit*) un bărbat, să fie decapitat (*capite punietur*)”;